

Türkiye’de İl, Yıl ve Cinsiyet Kırılımlı Ortalama ve Beklenen Okullaşma Yılı

Atalay ÇAĞLAR* & Ferda ESİN GÜLEL* & M. Ensar YEŞİLYURT** & Filiz YEŞİLYURT*** & Oğuz KARADENİZ***

Özet

Bu çalışmanın temel amacı illerin eğitim düzeyini açık ve geniş bir şekilde ölçmek ve analiz etmektedir. Bu yapı çerçevesinde hem il hem de cinsiyete göre zaman içerisinde Ortalama Okullaşma Yılı (OOY) ve Beklenen Okullaşma Yılı (BOY) hesaplanmıştır. Üstelik bu değişkenlerin zaman boyutundaki (2010-2015) gelişimi de belirlenmiş ve çıkarımlar yapılmıştır. Bu değişkenler bu yapıda ilk defa hesaplandığı için araştırmacı, ilgili yöneticiler ve politika yapımcılar için yararlı olacağı düşünülmektedir. Bunun en önemli nedeni, bu değişkenlerin eğitim yatırımlarının cinsiyete dayalı katkısının sonuçlarını ve nedenlerini belirlemede önemli bir gös-terge oluşturmastır.

Mean and Expected Years of Schooling in Turkey with Province, Year and Gender Breakdown

Abstract

The main aim of this study is to measure and investigate the level of education clearly and widely. Within this framework, the Mean Years of Schooling (MYS) and Expected Years of Schooling (EYS) were calculated over time according to both province and gender. Moreover, the evolution of these variables in the time dimension (2010-2015) was determined and inferences were made. Since these variables are calculated for the first time in this structure, it is thought that it will be useful for researcher, related administrators and policy makers. The most important reason for this is that these variables provide an important indicator for determining the outcomes and causes of the contribution of education investment by gender.

* Yrd. Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, 20160, DENİZLİ

** Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, 20160, DENİZLİ

*** Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, 20160, DENİZLİ

**** Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler Bölümü, 20160, DENİZLİ

1. GİRİŞ VE GENEL ÇERÇEVE

Araştırmacıların gözlem ve bilimsel araştırmalarına göre toplumların sosyal ve ekonomik açıdan buldukları seviye ile sahip oldukları eğitim düzeyi arasında aynı yönlü güçlü bir ilişki belirlenmiştir (Schultz 1961, Nelson and Phelps 1966, Romer 1986, Lucas 1988, Romer 1990, Hanushek and Woessmann 2007, Deniz and Dugruel 2008, Bowgonovi 2012, Coady ve Dizioli 2017). Bu çalışmalardan bugünü ve geleceği anlamak/algılamak, toplumdaki ilişkileri kurumsal yapıları kavramak için eğitim düzeyinin anahtar bir rol üstlendiği açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Dolayısıyla atılım yapmak isteyen toplumlar hem miktar hem de kalite olarak eğitim düzeyini geliştirmeye çalışmaktadır. Öte yandan çeşitli çalışmalarda cinsiyetler arasındaki eğitim düzeyi farklılığı ve yapısının da ekonomik değişkenler üzerinde ayırım yarattığı vurgulanmıştır. Örneğin Palaz ve Karagöl (2008) çeşitli dereceler için okullaşma oranını kullanarak kadınlar ve erkeklerin eğitime erişimi arasındaki farklılığın büyüme üzerindeki etkisini analiz etmişlerdir. Sonuç olarak kadınların eğitime erişiminin büyüme üzerindeki etkisinin erkeklerin erişimine göre daha fazla etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Wigley ve Akkoyunlu (2011)'nin çalışmasında da OECD'nin 2010 yılı eğitim raporu verilerinden Türkiye'de hem kadınlar hem de erkekler için eğitim düzeyi arttıkça eğitimin getirisinin de arttığı görülmektedir. Karadeniz vd. (2007), TÜİK 2003 hane Halkı Bütçe Anketi veri setinden yaptıkları hesaplamada eğitim düzeyi yükseldikçe çalışanların ücretlerinin arttığını bulgulamışlardır. Bu çalışmaya göre ortalama olarak okuryazar olmayanlara göre bir okuryazarın ücreti %15 fazla olurken ilkokul ya da ilköğretim mezunu %58, orta dengi meslekokulu mezunu %121, lise mezunu %113, dört yıllık bir yüksekokul ya da fakülte mezunu %206, yüksek lisans ya da doktora decesine sahip bir kişi %387 daha fazla ücret geliri elde etmektedir. Özellikle kadınların eğitim düzeyinin artması ekonomik durumlarında iyileşmeyi de beraberinde getirmektedir (Wigley ve Akkoyunlu 2011). Örneğin her ne kadar kadınların ortalama eğitim yılı erkeklerin ortalama yılından düşük olsa da ilk ve orta öğretime kadınların katılımının artırılması ve kadınların kendi memleketleri dışında okulları da tercih etmelerine teşvik edilmesi toplumda kadınların eğitim seviyesinin yükselmesinin arzu edildiğinin göstergesi olabilir (Subbaro and Raney 1995, Hill and King 1995, Schultz 1995, Tansel 1994, Dogan ve Yuret 2015).

Bu konudaki bir diğer boyut ise bölgesel yapılarıdaki farklılıklardır. Ülkelerin bölgeleri veya illeri arasındaki sosyoekonomik farklılıklar ve kırsal birimlerden göçün şehirleşmede neden olduğu aksaklıklar, kaynakların doğru yönlendirmesini engellemektedir. Bu farklılıklardan birisi de eğitim düzeyi olup bölge ve illerin eğitim düzeyindeki sapmalar modern zaman kazanımlarının ve ekonomideki gelişimlerin etkin bir şekilde yayılmasının önüne geçmektedir. Öte yandan söz konusu eğitim düzeyi farklılığı bu illerde yaşayan vatandaşların toplumsal katkı vermede yetersiz kalmasına da neden olmaktadır. Bu nedenle günümüzde ve gelecekte illerin eğitim düzeylerinin belirlenmesi bu sorunların çözümü için ilk ve gerekli adım olacaktır. Bu çalışmanın temel amacı da illerin eğitim düzeyini açık ve geniş bir şekilde ölçmek ve analiz etmektedir.

Dolayısıyla bütün bu yapı çerçevesinde hem il hem de cinsiyete göre zaman içerisinde Ortalama Okullaşma Yılı (OOY) ve Beklenen Okullaşma Yılı (BOY) hesaplanmıştır. Üstelik bu değişkenlerin zaman boyutundaki (2010-2015) gelişimi de belirlenmiş ve çıkarımlar yapılmıştır. Bu değişkenler bu yapıda ilk defa hesaplandığı için çalışmanın araştırmacılar, ilgili yöneticiler ve politika yapımcılar için yararlı olacağı düşünülmektedir. Çünkü bu değişkenler illerde eğitime yapılan yatırımların cinsiyete göre katkısının sonuçları ve nedenlerini belirlemek için önemli gösterge sunmaktadır.

Çalışmanın bundan sonraki kısmında Temel Kavramlar ile Veri ve Yöntem açıklanmıştır. Daha sonra hesaplamalara ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır. Son bölümde ise Sonuç ve Öneriler yer almaktadır.

2. TEMEL KAVRAMLAR: OOO VE BOY

Türkiye ile ilgili çalışmalarda eğitim ve beşeri sermayeyi tanımlamak için çoğunlukla okullaşma oranı, okuma yazma oranı vb. değişkenler kullanılmaktadır. Bazı çalışmalarda ise OOO ve BOY'un önemi, diğer çalışmalarda bu değişkenlerle ilgili sonuçlar tartışılmıştır. Çok az sayıda çalışmada il bazında OOO ve BOY hesaplanmıştır. Bunlardan Tansel ve Güngör (1997) beşeri sermayeyi hesaplamak için 67 il ve 1970-1990 yılları arasındaki verileri kullanarak ortalama okullaşma yılını hesaplamışlardır. Buna göre eğitimde bölgesel ve kadınlar aleyhine cinsiyet farklılığı olmasına rağmen kadınların eğitime katılımı erkeklerinkine yakınsamaktadır. Güngör (2010) ise 1975-2000 yıllarında Türkiye'deki illere göre beşeri sermaye eşitsizliği ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi incelerken ortalama okullaşma yılını hesaplamıştır. Buna göre eğitimdeki eşitsizliğin varlığının büyümedeki olumlu değişimin önündeki bir engel olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ergen (2009) beklenen okullaşma yılı ile ilgili hesaplamalar yapmıştır. Tansel ve Güngör (2013), kadın ve erkeklerin eğitim etkileri, eğitimde ayrımcılık etkisinin sonuçlarını inceledikleri çalışmalarında 1975-2000 dönemi için Türkiye'de illere göre verileri kullanarak ortalama okullaşma yılını hesaplamışlardır. Son olarak Özpınar ve Koyuncu (2016), Yeşilyurt vd. (2016) ve Gülel vd. (2017) son yıllara ait verilerle ortalama ve beklenen okullaşma yılını hesaplamışlardır.

OOY ve BOY'ye ilişkin tanım ve formüller Barro ve Lee (2013 ve 1993); Lee ve Barro (2001) ve UNDP (2016) temel alınarak tekrar yapılabilir. Buna göre OOO ildeki 25 yaş ve üzeri nüfusun eğitim hayatı boyunca ortalama olarak kaç yıl eğitim aldığı göstermektedir. Bu çalışmada ildeki nüfusun aldığı her bir eğitim seviyesinin teorik süresi okullaşma yılına dönüştürülerek ortalama okullaşma yılından hesaplanmıştır. BOY ise teorik olarak eğitim sürecinde yer alan ildeki nüfusun eğitim hayatı boyunca kaç yıl eğitim almasının beklediğini ifade etmektedir. Başka bir deyişle BOY, herhangi bir ildeki mevcut okullaşma oranının aynı kalacağı varsayımıyla ilgili yılda okula başlayan bir çocuğun kaç yıl eğitim almasının beklediğini ifade eder.

3. VERİ VE YÖNTEM

İllere göre OÖY ve BOY değişkenlerine ilişkin veri setleri ve hesaplama yöntemi aşağıdaki gibidir.

Veri

OÖY hesaplamasında 2010-2015 yılları için TÜİK Eğitim ve Nüfus İstatistiklerinden yararlanılmıştır.

BOY hesaplamasında ise 2010-2015 yıllarında yayınlanan Milli Eğitim İstatistikleri-Örgün Eğitim kitaplarındaki verilerden yararlanılmıştır.

Yöntem

OÖY hesaplamalarında kullanılan formül ve yaklaşım UNESCO-UIS (2016)'a dayalıdır. Esas itibarıyla tek yaşa veya yaş gruplarına dayalı olarak hesaplanabilir. Ancak bilindiği kadarıyla OÖY'yi hesaplayabilmek için tek kaynak TÜİK'in Eğitim ve Nüfus İstatistiklerindeki yaş gruplarını kullanmaktır. Çünkü TÜİK nüfus istatistiklerinde, belli yaş grubunda kaç kişinin bulunduğu yer almaktadır. Yine TÜİK eğitim istatistiklerinde ise her bir yaş grubunda kaç kişinin hangi okul tipinden mezun olduğu yer almaktadır. Bu iki veri grubundan yararlanılarak 25 yaş ve üzeri nüfusun eğitim seviyeleri çeşitli okul tipleri temel alınarak hesaplanmıştır. Bu okul tipleri; Anaokulu, İlköğretim, İlkokul, Ortaokul ve Dengi Meslek Orta Okulu, Lise ve Dengi Okullar, Yüksekokul ve Fakülte, Enstitüdür. Lise mezuniyeti sonrası hesaplamaya katılmamıştır.

Tıpkı Yeşilyurt vd. (2016)'daki gibi bu çalışmada da her bir ilde yaş grupları ve okul tipine göre mezun oranları elde edilmiştir.

$$OOY = \frac{(\sum_{\alpha} \sum_{l} HS_{\alpha l} \cdot YS_{\alpha l})}{9} \quad (1)$$

$\alpha = 1, \dots, 9$ (1= 25-29, 2= 30-34, 3= 35-39, ..., 9= 65 yaş ve üzeri)

$l = 1, \dots, 9$ (1= İlköğretim, 2= İlkokul, 3= Ortaokul ve Dengi Meslek Orta Okulu, 4= Lise ve Dengi Okullar, 5= Yüksekokul ve Fakülte, 6= Yüksek Lisans ve 7= Doktora)

Bu formülde Ortalama Okullaşma Yılı, $HS_{\alpha l}$: l eğitim düzeyine göre yaş grubundaki *mezunların* nüfusa oranı (net okullaşma oranı), $YS_{\alpha l}$: l eğitim düzeyinin teorik eğitim yılını ifade etmektedir.

Her bir okul tipinin yıl olarak teorik süresi yaş ve okul kırılımına göre oranlarla çarpılarak her bir yaş grubu için okullaşma yılı hesaplanmıştır. Son aşamada ise her bir yaş grubu için elde edilen değerlerin ortalaması alınarak ortalama okullaşma yılı hesaplanmıştır (UNESCO-UIS, 2016).

Benzer şekilde BOY hesaplamaları için de UNESCO-UIS (2016)’den yararlanılmıştır. Buna göre BOY eğitim hayatında olan bir çocuğun mevcut eğitim sürecinin devam edeceği (eğitim yılı ve eğitim sisteminin geçerli olacağı) varsayımı altında, alacağı eğitim süresini tanımlamaktadır.

Verinin elde edilebilirliğine göre Yeşilyurt vd. (2016)’da yer alan formül kullanılmıştır:

$$BOY = \sum_i n * ER_i \quad (2)$$

$$i = 1, \dots, 4 \quad (1= Okulöncesi, 2= İlkokul, 3= Ortaokul, 4= Ortaöğretim (Lise))$$

Burada,

n_i ; İlgili eğitim düzeyinin kaç yıl sürdüğünü (Okulöncesi için 1, İlkokul için 4, Ortaokul için 4, Ortaöğretim (lise) için 4 yıl olmak üzere) ve ER_i ; İlgili eğitim düzeyindeki okullaşma oranını temsil etmektedir.

Bu hesaplamayı gerçekleştirebilmek için önce 2010-2015 yılları için MEB tarafından yayınlanan istatistikler kullanılarak Okulöncesi, İlköğretim, Ortaokul ve Ortaöğretim için ilgili yaş grubunda okula devam edenlerin oranları derlenmiştir¹. Bu oranların ilgili okulun yılı ile çarpılıp elde edilen değerlerin toplanmasıyla BOY hesaplanmıştır

4. BULGULAR

OOY ve BOY için iller ve yıllara göre hesaplamalar Tablo 1-6’da yer almaktadır. Bu tablolar OOO ve BOY için erkek, kadın ve genel olarak üç ayrı tabloda sunulmuştur. Buna göre incelenen dönemde tüm iller için OOO giderek artmıştır. En yüksek OOO’ye sahip Ankara’nın 2008-2009 Eğitim Öğretim Yılındaki OOO’si 7.121 iken, 2014-2015 Eğitim Öğretim yılında 8.172’ye yükselmiştir. En düşük OOO’ye sahip Ağrı için bu değerler sırasıyla 3 ve 4.839 olmuştur. Ankara ile Ağrı’nın OOO’leri arasındaki fark incelenen dönem başında yaklaşık 4 yıl iken 2014-2015 yılında 3.3 yıla düşmüştür. Beklendiği gibi sosyoekonomik gelişmişliği yüksek olan illerde OOO daha yüksek iken düşük olan illerde düşüktür. İncelenen dönemlerin tamamında ilk sırayı Ankara alırken ikinci sırada Eskişehir bulunmaktadır. Bu illerden sonra gelen iller ise Kocaeli, İstanbul, İzmir ve Tekirdağ olmuştur. Son sırada Ağrı yer alırken sondan bir öncesinde Şanlıurfa bulunmaktadır. OOO sonuçları incelendiğinde illerin büyük çoğunluğunun sıralamalarında yıllar itibarıyla ciddi bir değişiklik göze çarpmamaktadır. Ancak, Tunceli’nin 39. sıradan 21. sıraya yükselmesi dikkat çekicidir. Yine, Gaziantep ve Kilis sıralamada 13 sıraya yükselmiştir. Dönem başına göre Burdur ve Edirne 12 sıra gerilerken, Zonguldak’taki gerileme 10 sıra olmuştur. 2008-2009 yılından 2014-2015 yılına OOO’daki ortalama artış 1.435 yıldır. Dönem başına

1 Eğer MEB tarafından her bir okul tipinde ilgili yaş grubunda nüfusun oransal olarak ne kadarının okula kayıtlı olduğu bilgisi verilmemiş olsaydı, öncelikle ilgili yaş grubunda okula kayıtlı olan ve olmayan öğrencilere ulaşmak ve bunlardan ilgili yaş grubundaki okullaşma oranını hesaplamak gerekecekti.

göre en yüksek artışlar 2.1 yıl ile Hakkari, 2 yıl ile Batman, 1.9 yıl ile Bingöl, Muş ve Şırnak'ta gerçekleşmiştir. Genel olarak dönem başına göre artışı daha fazla olan iller düşük OOO'si olan illerdir. İlk beşte yer alan Kocaeli'ndeki artış 1.5 ile ortalamanın üzerinde iken Edirne, Burdur gibi illerdeki düşük artış miktarları yıllar itibarıyla daha geri sıralarda yer almalarını açıklamaktadır.

İncelenen dönemde kızların OOO'si tüm iller için yıllar itibarıyla artış göstermiştir. Ancak tüm illerde ve yıllarda erkeklere göre kızlar için OOO daima daha düşük gerçekleşmiştir. Kızlar için en yüksek OOO tüm yıllarda Ankara'da gerçekleşmiştir. Kızlar için Ankara'daki OOO, 2008-2009 Eğitim Öğretim yılında 6.462 iken 2014-2015 Eğitim Öğretim yılında 7.514'tir. Tüm yıllarda en düşük OOO'ye sahip Şırnak için bu değerler sırasıyla 1.614 ve 3.156'dır. Kızlarda OOO'si düşük olan iller genel olarak Türkiye'nin doğusunda yer alan illerdir. İncelenen dönem başında üst sıralarda yer alan illerdeki OOO, düşük olan illerin yaklaşık üç katı iken aradaki fark bir miktar kapanarak son yılda yaklaşık iki kat olmuştur. İncelenen dönemlerin tamamında ilk sırayı alan Ankara'dan sonra ikinci ve üçüncü sırada İstanbul ve İzmir bulunmaktadır. Bu illerden sonra gelenler ise genellikle Eskişehir, Kocaeli, Tekirdağ, Yalova ve Kırklareli olmuştur. Son sırada Şırnak yer alırken öncesinde Ağrı, Şanlıurfa, Muş, Siirt ve Van bulunmaktadır. OOO sonuçlarına göre illerin dönem başı ve sonundaki sıralarındaki değişiklik incelendiğinde 63. sıradan 49. sıraya yükselen Kilis ve 38. sıradan 27. sıraya yükselen Düzce en yüksek sıçrama yapan iller olmuştur. Sırasını en fazla kaybeden iller ise 32. sıradan 44. sıraya gerileyen Zonguldak, 25. sıradan 34. sıraya gerileyen Burdur ve 27. sıradan 35. sıraya gerileyen Konya olmuştur. 2008-2009 yılından 2014-2015 yılına illerin OOO'sindeki ortalama artış 1.367 yıldır. Dönem başına göre en yüksek artışlar 1.899 yıl ile Batman, 1.856 yıl ile Bingöl, 1.781 yıl ile Kilis ve 1.757 yıl ile Hakkari'de gerçekleşmiştir. Dönem başına göre artışı en az olan 1.042 yıl ile Edirne iken, bu ili 1.052 yıl ile Ankara, 1.082 yıl ile Zonguldak izlemektedir.

2008-2009 ile 2014-2015 Eğitim Öğretim yılı arasındaki incelenen yedi yılın tamamında erkeklerin OOO değerleri tüm illerde artış göstermiştir. En yüksek artışın 2009-2010 yılında görüldüğü söylenebilir. Erkekler için tüm yıllardaki en yüksek OOO Ankara'da, en düşük OOO ise Ağrı'da gerçekleşmiştir. Ankara'da 2008-2009 Eğitim Öğretim yılında 7.811 olan OOO, incelenen son yıl olan 2014-2015'te 8.863'e ulaşmıştır. Ağrı'da ise aynı değerler sırasıyla 4.089 ve 6.256 olmuştur. Ankara'daki ve Ağrı'daki OOO incelendiğinde, 2008-2009 Eğitim Öğretim yılında yaklaşık 2 olan bu oran 2014-2015 Eğitim Öğretim Yılında 1.5'in altına düşmüştür. İncelenen dönemdeki tüm yıllarda en yüksek OOO'ye sahip olan dört il Ankara, Eskişehir, Kırıkkale ve Kocaeli iken beşinci sıraya 2014-2015 yılında her yıl kademeli olarak yükselen Artvin yerleşmiştir. Son beş sıradaki iller ilk beş yılda Ağrı, Şanlıurfa, Muş, Van ve Şırnak iken bu listeye son iki yılda Şırnak'ın yerine Iğdır dahil olmuştur. OOO sonuçlarına göre illerin dönem başı ve sonundaki sıralarındaki değişiklik incelendiğinde 70. sıradan 38. sıraya yükselen Hakkari ve 68. sıradan 41. sıraya yükselen Batman en yüksek sıçrama yapan iller olmuştur. Sırasını en fazla kaybeden iller ise 35. sıradan 52. sıraya gerileyen Burdur, 34. sıradan 51. sıraya gerileyen Edirne ve 57. sıradan 73. sıraya gerileyen Kastamonu olmuştur. 2008-2009 yılından 2014-2015 yılına illerin OOO artışlarının ortalaması 1.491 yıldır. Dönem başına göre en yüksek artışlar 2.333

yıl ile Şırnak, 2.279 yıl ile Hakkari, 2.195 yıl ile Muş, 2.192 yıl ile Şanlıurfa'da gerçekleşmiştir. Dönem başına göre artışı en az olan iller 1.052 yıl ile Ankara, 1.135 yıl ile Edirne ve Kastamonu'dur.

BOY sonuçları incelendiğinde Gümüşhane dışındaki tüm iller için en düşük değer çalışmadaki dönem başında iken Gümüşhane için incelenen son yılda gerçekleşmiştir. İller için en yüksek BOY değerleri genel olarak 2011-2012 ve 2014-2015 Eğitim Öğretim yılında olmuştur. İncelenen son yılda ilk beş sırayı Rize (12.336 yıl), Amasya (12.203 yıl), Trabzon (12.164 yıl), Artvin (12.114 yıl), Karabük (12.077 yıl), son beş sırayı ise Gümüşhane (9.551 yıl), Muş (9.812 yıl), Ağrı (9.824 yıl), Hakkari (9.904 yıl) ve Van (9.988 yıl) almaktadır. İncelenen tüm yıllarda Gümüşhane dışındaki iller genel olarak son sıralarda bulunurken Gümüşhane'nin sıralamadaki hızlı düşüşü dikkat çekicidir. Gümüşhane'nin Türkiye'de en fazla göç alan ve veren il olması, 2008 yılında üniversitenin kurulması ve Gümüşhane'ye tayini çıkan kamu personelinin fırsat bulduğunda başka ilde tayin olması (Değer ve ark., 206:244), ilin nüfus yapısını sürekli değiştirdiği için söz konusu düşüş meydana gelmiş olabilir. Bu arada ilk beş ilden Rize, Amasya, Karabük ve Artvin genel olarak önceki yıllarda ilk on sırada bulunurken, Trabzon'daki yükseliş çarpıcıdır. Türkiye'deki üç büyük şehir ele alındığında son yılda Ankara nispeten ilk sıralarda, İzmir ve İstanbul orta sıralardadır. İncelenen yıllar itibarıyla İzmir ve İstanbul giderek daha alt sıralara gerilemiştir. İllerin incelenen dönem başındaki sırasına göre son yıldaki sırası karşılaştırıldığında en büyük sıçramayı 48. sıradan 15. sıraya yükselen Karaman yaparken Bartın 32. sıradan 8. sıraya, Samsun 42. sıradan 21. sıraya, Giresun 37. sıradan 17. sıraya ve Kastamonu 39. sıradan 19. sıraya yükselmiştir. Sıralamada en fazla derece kaybeden il ise 13. sıradan 47. sıraya düşen Tekirdağ olmuştur. Tekirdağ'ı 57. sıradan 81. sıraya düşen Gümüşhane ve üçü de 19 sıra geriye düşen Burdur, Çankırı ve İzmir izlemektedir. Çalışmadaki dönem başına göre son yıldaki illerdeki değişim incelendiğinde ortalama artışın 1.363 yıl olduğu bulunmuştur. En fazla artışın 2.207 yıl ile Bitlis, 2.102 yıl ile Ardahan ve Bingöl, 1.971 yıl ile Şırnak ilinde yaşandığı görülmektedir. En yüksek artışın yaşandığı iller genel olarak Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerdir. En düşük artış yaşanan iller ise 0.768 yıl ile Tekirdağ ve 0.809 yıl ile Çankırı olurken Gümüşhane dönem başına göre 0.184 yıl ile tek azalış gösteren ildir.

Kızlar için BOY sonuçları incelendiğinde tüm iller için en düşük değer 2008-2009 Eğitim Öğretim yılında olduğu görülmektedir. Dolayısıyla çalışmadaki ilk yıla göre tüm illerde BOY artış göstermiştir. Kızlar için illerdeki en yüksek BOY genel olarak 2011-2012 ve 2014-2015 Eğitim Öğretim yılında olmuştur. İncelenen son yılda ilk beş sırayı Rize (12.254 yıl), Amasya (12.177 yıl), Karabük (12.135 yıl), Artvin (12.126 yıl) ve Trabzon (12.074 yıl), son beş sırayı ise Gümüşhane (9.575 yıl), Muş (9.627 yıl), Ağrı (9.648 yıl), Van (9.854 yıl) ve Hakkari (9.866 yıl) almaktadır. Türkiye'deki üç büyük şehir ele alındığında son yılda Ankara üst sıralarda iken İzmir ve İstanbul orta sıradadır. İllerin incelenen dönem başındaki sırasına göre son yıldaki sırası karşılaştırıldığında en büyük sıçramayı 38. sıradan 7. sıraya yükselen Kütahya ve 44. sıradan 16. sıraya yükselen Karaman yaparken bu illeri 27 sıra yükselen Bartın, 24 sıra yükselen Samsun izlemiştir. Sıralamada en fazla derece kaybeden il ise 13. sıradan 48. sıraya düşen Tekirdağ olmuştur. Daha sonra 23 sıra kaybeden Gümüşhane ve 22 sıra

geriye düşen Burdur en fazla sıralamada geriye düşen illerdir. Çalışmadaki dönem başına göre son yıldaki illerdeki değişim incelendiğinde ortalama artışın 1.505 olduğu belirlenmiştir. En fazla artışın 2.511 yıl ile Bitlis, 2.322 yıl ile Bingöl, 2.317 yıl ile Şırnak ve 2.265 yıl ile Ardahan illerinde yaşandığı görülmektedir. En yüksek artışın yaşandığı iller genel sıralamaya benzer biçimde Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerdir. En düşük artış yaşanan iller ise 0.051 yıl ile Gümüşhane, 0.835 yıl ile Kırklareli ve Tekirdağ, 0.870 yıl ile Ankara'dır.

Erkekler için BOY sonuçları incelendiğinde genel sonuçlara benzer olduğu söylenebilir. En düşük BOY, Gümüşhane dışındaki tüm iller için çalışmadaki dönem başında iken bu il için incelenen son yılda gerçekleşmiştir. Ayrıca dönem başına göre Gümüşhane dışında tüm iller için BOY yükselmişken bu il için düşmüştür. İller için en yüksek BOY değerleri genel olarak 2011-2012 ve 2014-2015 Eğitim Öğretim yılında olmuştur. İncelenen son yılda ilk beş sırayı Rize (12.368 yıl), Trabzon (12.250 yıl), Amasya (12.228 yıl), Bolu (12.205 yıl) ve Kütahya (12.111 yıl), son beş sırayı ise Gümüşhane (9.524 yıl), Hakkari (9.942 yıl), Muş (9.988 yıl), Ağrı (9.989 yıl) ve Van (10.116 yıl) almaktadır. Erkekler için Türkiye'deki üç büyük şehir ele alındığında son yılda Ankara nispeten üst sırada, İzmir ve İstanbul ise orta sıralardadır. İllerin dönem başındaki sırasına göre son yıldaki sırası karşılaştırıldığında en büyük sıçramayı 52. sıradan 17. sıraya yükselen Karaman yaparken, bu ili 21 sıra yükselen Trabzon ve Sivas, 19 sıra yükselen Giresun izlemiştir. Sıralamada en fazla yer kaybeden il ise 15. sıradan 45. sıraya düşen Tekirdağ olmuştur. Daha sonra 27 sıra kaybeden Çankırı ve 24 sıra geriye düşerek son sıraya gerileyen Gümüşhane izlemektedir. Çalışmadaki dönem başına göre son yılda illerdeki Erkeklerin BOY değişimi incelendiğinde ortalama artışın 1.219 yıl olduğu bulunmuştur. En fazla artışın 1.951 yıl ile Ardahan, 1.924 yıl ile Bitlis, 1.886 yıl ile Bingöl illerinde yaşandığı görülmektedir. En yüksek artışın yaşandığı iller Ankara'nın doğusundaki illerdir. En düşük artış yaşanan iller ise 0.495 yıl ile Çankırı, 0.693 yıl ile Bilecik ve 0.705 yıl ile Tekirdağ iken Gümüşhane erkeklerin BOY değerinde azalan (0.415 yıl) tek il olmuştur.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

İllere göre Okullaşma Yılı hesaplamaları beşeri sermayenin değerinin belirlenmesine yönelik yeni bir kapı açmaktadır. Çünkü ilgili literatürde de belirtildiği bu hesaplamalar beşeri sermayenin büyüklüğüne ilişkin daha kesin sonuç verirken diğer değişkenler arasındaki ilişki de daha somut bir şekilde belirlenebilmektedir. Ayrıca illerdeki yerel kurumlar ve merkezi hükümetin illere yapmış oldukları eğitim yatırımlarının başarısı açısından da önemli bir göstergedir.

Bu kapsamda en fazla dikkate çeken şey ise OOO'nin ve BOY'un oldukça yüksek olmasıdır. Başka bir deyişle uygulanan politikalar şu anda eğitim sisteminde olan neslin okullaşma yılını çok fazla yükseltmiştir. Önümüzdeki yıllarda beşeri sermayede de önemli bir sıçrama olacağı beklenmelidir. OOO ve BOY hesaplamalarında iller arasındaki farklılaşma dikkat çekicidir. Toplamda OOO'de ilk sırada yer alan iller Ankara, Eskişehir, Kocaeli ve İstanbul iken BOY'de ise Rize, Amasya, Trabzon ve Artvin ilk sıraları almıştır. Dolayısıyla özellikle bazı

illerde eğitime yapılan harcamalar ve okullaşma yılını arttırma çabaları karşılık bulmuş gözükmektedir.

Bu çalışmada iller arası göçün dikkate alınamaması kısıtı altında OÖY ve BOY hesaplanmıştır. Bir ilin memur tayini, şehirde kurulu üniversiteye yeni öğrenci kayıtları nedeniyle veya doğal nedenlerle göç alması ya da başka illere göç vermesi ildeki nüfusun ortalama eğitim seviyesini değiştirebilir. 2008-2015 yıllarını inceleyen bir çalışmada Türkiye’de nüfusun yıllık %3’ünün ülke içinde göç ettiği ve diğer grupların okuryazar olmayan ve ilkokul mezunlarına göre daha fazla göç etme eğitimi dolduğu tespit edilmiştir (Değer vd. 2016). Belirtilen durum ortalama okullaşma yılının ve beklenen okullaşma yılını azalmasına ya da yükselmesine neden olabilir.

OÖY ve BOY’un artışına sebep olan diğer etmenler; ilde eğitime yapılan yatırımlar, öğretmen atamaları ve okullaşma ile ilgili kampanyalar olabilir. İlerleyen çalışmalarla söz konusu faktörlerin etkisinin araştırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. OÖY ve BOY artış ya da azalışları söz konusu etmenler incelendikten sonra illerin okullaşma oranındaki başarıyı verebilir. Ayrıca illerde eğitime yapılan kamu yatırımlarının getirisini belirlemede kullanılabilir.

Tablo 1: Ortalama Okullaşma Yılı (Kadın)

	14-15 sırası	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	08-09 ve 14-15 fark	Artış sırası
Ankara	1	6.462	6.788	6.972	7.069	7.146	7.367	7.514	1.052	80
İstanbul	2	5.876	6.295	6.514	6.604	6.680	6.977	7.132	1.256	53
İzmir	3	5.882	6.221	6.574	6.665	6.738	6.935	7.078	1.196	70
Eskişehir	4	5.813	6.186	6.426	6.548	6.645	6.882	7.013	1.200	67
Kocaeli	5	5.395	5.911	6.226	6.348	6.441	6.723	6.889	1.495	17
Tekirdağ	6	5.639	6.074	6.341	6.435	6.511	6.739	6.858	1.220	62
Yalova	7	5.550	5.967	6.204	6.322	6.377	6.696	6.772	1.222	61
Kirklareli	8	5.613	6.023	6.268	6.364	6.447	6.621	6.737	1.124	77
Muğla	9	5.479	5.841	6.147	6.228	6.254	6.591	6.721	1.242	57
Bursa	10	5.442	5.848	6.123	6.231	6.312	6.573	6.708	1.266	50
Antalya	11	5.511	5.928	6.157	6.254	6.297	6.546	6.705	1.195	72
Bilecik	12	5.294	5.679	6.002	6.105	6.192	6.369	6.485	1.191	73
Denizli	13	4.983	5.408	5.798	5.925	6.028	6.227	6.379	1.396	32
Çanakkale	14	5.139	5.451	5.775	5.897	6.001	6.205	6.356	1.217	63
Edirne	15	5.308	5.646	5.871	5.973	6.054	6.233	6.351	1.042	81
Adana	16	5.106	5.567	5.825	5.834	6.009	6.200	6.348	1.242	58
Isparta	17	5.156	5.540	5.760	5.881	5.977	6.181	6.343	1.187	74
Mersin	18	5.124	5.507	5.829	5.922	5.979	6.181	6.327	1.203	65
Kayseri	19	4.838	5.303	5.558	5.823	5.922	6.116	6.288	1.450	24
Balıkesir	20	5.063	5.383	5.718	5.816	5.909	6.142	6.269	1.207	64
Sakarya	21	4.883	5.329	5.653	5.771	5.866	6.102	6.262	1.379	36
Aydın	22	4.871	5.279	5.658	5.768	5.838	6.075	6.211	1.341	43
Kirikkale	23	4.642	5.173	5.678	5.776	5.847	6.010	6.139	1.497	16
Bolu	24	4.910	5.309	5.562	5.684	5.778	5.951	6.111	1.201	66
Karaman	25	4.775	5.204	5.490	5.627	5.725	5.907	6.061	1.286	48
Osmaniye	26	4.591	5.100	5.369	5.482	5.595	5.825	6.029	1.438	25
Düzce	27	4.548	5.030	5.230	5.462	5.576	5.812	6.000	1.452	23
Uşak	28	4.730	5.145	5.498	5.606	5.703	5.863	5.999	1.268	49
Nevşehir	29	4.614	5.069	5.449	5.555	5.662	5.822	5.972	1.358	38
Artvin	30	4.578	4.980	5.272	5.422	5.553	5.773	5.972	1.394	33
Trabzon	31	4.615	5.041	5.287	5.421	5.531	5.730	5.964	1.350	39
Manisa	32	4.671	5.058	5.393	5.503	5.602	5.776	5.921	1.250	56
Kırşehir	33	4.599	5.014	5.428	5.522	5.605	5.786	5.910	1.311	45
Burdur	34	4.762	5.119	5.350	5.464	5.564	5.727	5.876	1.114	78
Konya	35	4.685	5.038	5.277	5.411	5.505	5.708	5.870	1.186	75
Malatya	36	4.377	4.866	5.228	5.346	5.456	5.680	5.867	1.490	18
Karabük	37	4.595	5.046	5.298	5.426	5.526	5.694	5.853	1.258	51
Amasya	38	4.607	5.015	5.269	5.407	5.504	5.701	5.849	1.242	59

Samsun	39	4.498	4.911	5.191	5.333	5.438	5.656	5.844	1.346	40
Tunceli	40	4.274	4.740	5.159	5.284	5.426	5.686	5.821	1.547	12
Rize	41	4.346	4.851	5.151	5.274	5.381	5.583	5.809	1.463	22
Hatay	42	4.425	4.884	5.193	5.295	5.381	5.600	5.769	1.344	41
Niğde	43	4.360	4.831	5.261	5.350	5.454	5.627	5.768	1.408	29
Zonguldak	44	4.610	4.946	5.178	5.289	5.375	5.554	5.692	1.082	79
Kütahya	45	4.495	4.843	5.169	5.281	5.385	5.543	5.692	1.197	68
Afyonkarahisar	46	4.411	4.778	5.171	5.263	5.349	5.509	5.648	1.238	60
Erzincan	47	4.243	4.710	4.972	5.115	5.236	5.407	5.621	1.379	35
Gaziantep	48	3.881	4.469	4.797	5.087	5.164	5.378	5.539	1.658	7
Kilis	49	3.742	4.578	5.003	5.140	5.214	5.443	5.523	1.781	3
Çankiri	50	4.298	4.683	5.033	5.152	5.235	5.356	5.493	1.195	71
Sivas	51	4.127	4.573	4.813	5.070	5.160	5.294	5.469	1.341	42
Aksaray	52	4.050	4.478	4.903	5.020	5.109	5.299	5.439	1.389	34
Sinop	53	4.194	4.591	4.880	4.976	5.053	5.229	5.390	1.196	69
Kahramanmaraş	54	3.905	4.440	4.730	4.844	4.958	5.193	5.372	1.468	21
Tokat	55	4.086	4.517	4.765	4.913	4.990	5.170	5.336	1.250	55
Gümüşhane	56	3.927	4.278	4.667	4.792	4.934	5.078	5.328	1.402	30
Bartın	57	3.982	4.399	4.686	4.803	4.912	5.116	5.290	1.308	46
Elazığ	58	3.874	4.361	4.645	4.763	4.869	5.096	5.273	1.399	31
Yozgat	59	3.987	4.365	4.631	4.898	4.968	5.123	5.243	1.256	52
Bayburt	60	3.598	4.363	4.569	4.723	4.866	5.018	5.235	1.637	8
Çorum	61	3.907	4.347	4.649	4.779	4.866	5.054	5.223	1.316	44
Giresun	62	3.857	4.291	4.521	4.633	4.734	4.947	5.145	1.288	47
Adıyaman	63	3.469	4.038	4.346	4.660	4.781	4.971	5.144	1.675	6
Ordu	64	3.877	4.338	4.542	4.666	4.757	4.959	5.130	1.253	54
Erzurum	65	3.692	4.200	4.516	4.641	4.726	4.913	5.102	1.411	28
Kastamonu	66	3.842	4.204	4.460	4.575	4.681	4.855	5.014	1.172	76
Kars	67	3.320	3.940	4.341	4.416	4.505	4.714	4.873	1.552	11
Ardahan	68	3.451	3.973	4.357	4.459	4.529	4.700	4.873	1.422	27
İğdir	69	2.970	3.649	4.109	4.231	4.296	4.505	4.672	1.703	5
Bingöl	70	2.664	3.309	3.779	3.904	4.022	4.273	4.520	1.856	2
Batman	71	2.427	3.327	3.701	3.817	3.908	4.122	4.326	1.899	1
Diyarbakır	72	2.608	3.198	3.497	3.657	3.753	3.966	4.135	1.527	15
Hakkari	73	2.329	2.970	3.524	3.672	3.710	3.923	4.086	1.757	4
Bitlis	74	2.498	3.118	3.484	3.604	3.679	3.882	4.042	1.545	13
Mardin	75	2.489	3.012	3.397	3.496	3.582	3.778	3.962	1.473	20
Van	76	2.377	2.948	3.159	3.310	3.408	3.627	3.800	1.423	26
Siirt	77	2.138	2.830	3.205	3.293	3.371	3.710	3.712	1.574	10
Muş	78	1.873	2.563	2.976	3.095	3.148	3.325	3.483	1.611	9
Şanlıurfa	79	1.976	2.550	2.838	2.921	2.971	3.197	3.354	1.377	37
Ağrı	80	1.842	2.468	2.883	2.960	2.986	3.181	3.330	1.488	19
Şirnak	81	1.614	2.290	2.717	2.806	2.872	3.063	3.156	1.542	14

Tablo 2: Ortalama Okullaşma Yılı (Erkek)

	14-15 sırası	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	08-09 ve 14-15 fark	Artış sırası
Ankara	1	7.811	8.167	8.347	8.435	8.486	8.750	8.863	1.052	81
Eskişehir	2	7.378	7.838	8.045	8.149	8.214	8.454	8.550	1.172	77
Kirikkale	3	7.267	7.795	8.167	8.243	8.288	8.438	8.518	1.250	70
Kocaeli	4	7.030	7.650	7.949	8.049	8.115	8.372	8.517	1.486	29
Artvin	5	6.747	7.336	7.645	7.789	7.893	8.128	8.295	1.549	22
İstanbul	6	6.846	7.342	7.564	7.657	7.715	8.096	8.255	1.409	40
İzmir	7	6.886	7.327	7.776	7.803	7.856	8.071	8.203	1.317	62
Bursa	8	6.842	7.369	7.638	7.729	7.792	8.072	8.182	1.340	54
Kayseri	9	6.690	7.270	7.516	7.785	7.849	8.019	8.143	1.453	32
Bilecik	10	6.929	7.461	7.738	7.821	7.860	8.041	8.126	1.198	76
Rize	11	6.511	7.203	7.510	7.600	7.675	7.919	8.118	1.606	18
Tekirdağ	12	6.777	7.291	7.567	7.651	7.727	7.999	8.111	1.334	56
Tunceli	13	6.476	6.840	7.410	7.494	7.605	7.931	8.110	1.634	17
Trabzon	14	6.742	7.261	7.509	7.617	7.695	7.915	8.105	1.362	47
Isparta	15	6.866	7.355	7.503	7.612	7.688	7.923	8.075	1.208	74
Malatya	16	6.546	7.140	7.523	7.620	7.696	7.903	8.065	1.519	26
Yalova	17	6.722	7.241	7.493	7.617	7.656	8.018	8.044	1.322	59
Elazığ	18	6.504	6.952	7.396	7.503	7.590	7.849	8.026	1.521	25
Antalya	19	6.641	7.113	7.350	7.478	7.512	7.837	8.015	1.375	45
Kırşehir	20	6.651	7.179	7.579	7.652	7.696	7.865	7.975	1.323	58
Kırklareli	21	6.747	7.213	7.481	7.573	7.656	7.854	7.972	1.225	71
Osmaniye	22	6.490	7.087	7.382	7.489	7.586	7.821	7.962	1.473	30
Karabük	23	6.677	7.250	7.467	7.588	7.654	7.809	7.948	1.270	68
Adana	24	6.547	7.153	7.443	7.434	7.600	7.790	7.944	1.397	42
Sakarya	25	6.532	7.095	7.414	7.511	7.584	7.816	7.918	1.385	44
Erzincan	26	6.533	7.035	7.279	7.401	7.512	7.678	7.898	1.365	46
Bolu	27	6.651	7.130	7.373	7.480	7.553	7.750	7.856	1.205	75
Düzce	28	6.287	6.988	7.279	7.382	7.477	7.700	7.841	1.554	21
Zonguldak	29	6.547	7.176	7.386	7.476	7.535	7.730	7.839	1.292	65
Nevşehir	30	6.491	7.050	7.383	7.458	7.530	7.655	7.802	1.311	63
Muğla	31	6.443	6.883	7.201	7.278	7.295	7.652	7.798	1.356	48
Denizli	32	6.319	6.855	7.243	7.348	7.423	7.633	7.766	1.448	33
Mersin	33	6.443	6.945	7.282	7.369	7.403	7.630	7.764	1.321	60
Konya	34	6.530	7.001	7.227	7.354	7.410	7.600	7.739	1.209	73
Kütahya	35	6.467	7.030	7.273	7.392	7.493	7.601	7.720	1.253	69
Erzurum	36	6.189	6.737	7.053	7.201	7.274	7.511	7.705	1.516	27
Amasya	37	6.360	6.872	7.117	7.250	7.352	7.577	7.700	1.340	53
Hakkari	38	5.415	6.138	6.954	7.074	7.193	7.460	7.694	2.279	2
Sivas	39	6.353	6.848	7.053	7.302	7.377	7.524	7.680	1.327	57

Balikesir	40	6.358	6.785	7.144	7.242	7.313	7.545	7.677	1.319	61
Batman	41	5.539	6.668	7.076	7.193	7.280	7.464	7.654	2.115	6
Uşak	42	6.373	6.949	7.274	7.362	7.424	7.555	7.645	1.272	67
Afyonkarahisar	43	6.370	6.901	7.234	7.309	7.375	7.521	7.641	1.272	66
Çanakkale	44	6.326	6.747	7.089	7.194	7.294	7.498	7.628	1.302	64
Karaman	45	6.284	6.857	7.119	7.234	7.297	7.494	7.624	1.340	55
Gümüşhane	46	6.259	6.583	7.051	7.165	7.264	7.430	7.612	1.354	49
Bayburt	47	6.195	6.790	7.204	7.332	7.419	7.531	7.601	1.406	41
Çankiri	48	6.364	6.829	7.154	7.280	7.318	7.466	7.588	1.224	72
Niğde	49	6.172	6.767	7.152	7.220	7.296	7.473	7.586	1.413	38
Adıyaman	50	6.004	6.472	6.813	7.148	7.237	7.419	7.579	1.575	19
Edirne	51	6.442	6.817	7.076	7.170	7.261	7.479	7.577	1.135	80
Burdur	52	6.410	6.878	7.065	7.170	7.247	7.419	7.557	1.147	78
Gaziantep	53	5.791	6.572	6.887	7.206	7.252	7.441	7.541	1.750	14
Aydın	54	6.079	6.605	6.981	7.083	7.136	7.379	7.514	1.435	35
Kahramanmaraş	55	5.961	6.591	6.876	6.978	7.067	7.315	7.483	1.522	24
Kilis	56	5.722	6.419	6.919	7.077	7.020	7.266	7.434	1.712	15
Samsun	57	6.002	6.514	6.800	6.942	7.030	7.276	7.418	1.416	37
Hatay	58	5.959	6.467	6.797	6.886	6.973	7.221	7.386	1.427	36
Giresun	59	5.988	6.482	6.738	6.852	6.937	7.182	7.379	1.392	43
Siirt	60	5.276	6.193	6.785	6.871	6.971	7.185	7.367	2.091	7
Manisa	61	6.012	6.555	6.867	6.966	7.060	7.234	7.357	1.344	52
Bingöl	62	5.369	6.117	6.642	6.775	6.877	7.147	7.354	1.985	9
Bitlis	63	5.388	6.204	6.701	6.842	6.913	7.151	7.332	1.945	11
Bartın	64	5.762	6.505	6.746	6.841	6.935	7.141	7.291	1.528	23
Aksaray	65	5.845	6.392	6.852	6.946	6.991	7.171	7.288	1.442	34
Tokat	66	5.865	6.411	6.666	6.832	6.921	7.123	7.278	1.413	39
Yozgat	67	5.732	6.224	6.521	6.837	6.906	7.108	7.225	1.493	28
Ordu	68	5.810	6.290	6.510	6.635	6.728	6.983	7.162	1.352	50
Ardahan	69	5.552	6.079	6.585	6.668	6.718	6.961	7.125	1.574	20
Kars	70	5.456	6.001	6.525	6.587	6.669	6.949	7.119	1.663	16
Diyarbakır	71	5.178	5.993	6.381	6.552	6.641	6.907	7.083	1.905	12
Çorum	72	5.616	6.177	6.511	6.640	6.724	6.939	7.081	1.465	31
Kastamonu	73	5.899	6.351	6.616	6.711	6.830	7.023	7.034	1.135	79
Sinop	74	5.650	6.152	6.484	6.597	6.664	6.851	6.996	1.346	51
Mardin	75	5.100	5.737	6.284	6.409	6.511	6.767	6.976	1.876	13
Şirnak	76	4.602	5.550	6.216	6.325	6.443	6.754	6.935	2.333	1
Iğdir	77	4.880	5.695	6.265	6.362	6.447	6.669	6.839	1.959	10
Van	78	4.824	5.625	6.035	6.196	6.317	6.619	6.831	2.007	8
Muş	79	4.597	5.565	6.111	6.238	6.333	6.590	6.792	2.195	3
Şanlıurfa	80	4.391	5.405	5.898	5.996	6.061	6.385	6.583	2.192	4
Ağrı	81	4.089	4.915	5.613	5.695	5.742	6.066	6.256	2.167	5

Tablo 3: Ortalama Okullaşma Yılı (Toplam)

	14-15 sırası	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	08-09 ve 14-15 fark	Artış sırası
Ankara	1	7.121	7.462	7.644	7.736	7.800	8.043	8.172	1.051	81
Eskişehir	2	6.578	6.993	7.219	7.333	7.414	7.654	7.767	1.189	75
Kocaeli	3	6.220	6.789	7.095	7.205	7.284	7.550	7.707	1.487	25
İstanbul	4	6.359	6.817	7.037	7.127	7.195	7.533	7.689	1.330	47
İzmir	5	6.375	6.764	7.164	7.224	7.286	7.492	7.630	1.255	67
Tekirdağ	6	6.218	6.691	6.964	7.054	7.130	7.381	7.496	1.278	59
Bursa	7	6.135	6.601	6.873	6.973	7.044	7.315	7.437	1.302	53
Yalova	8	6.126	6.592	6.837	6.957	7.005	7.344	7.397	1.271	62
Antalya	9	6.094	6.524	6.759	6.878	6.907	7.193	7.361	1.268	63
Kirklareli	10	6.180	6.616	6.875	6.969	7.054	7.241	7.358	1.178	77
Bilecik	11	6.116	6.590	6.878	6.969	7.034	7.212	7.319	1.203	72
Kirikkale	12	5.931	6.463	6.902	6.989	7.050	7.203	7.308	1.377	42
Muğla	13	5.969	6.371	6.682	6.760	6.780	7.125	7.266	1.297	55
Kayseri	14	5.758	6.281	6.530	6.797	6.877	7.058	7.206	1.447	30
Isparta	15	5.997	6.439	6.612	6.726	6.813	7.033	7.190	1.193	74
Adana	16	5.816	6.348	6.622	6.622	6.792	6.983	7.133	1.317	52
Artvin	17	5.650	6.144	6.449	6.596	6.715	6.944	7.126	1.476	26
Sakarya	18	5.702	6.206	6.528	6.635	6.719	6.953	7.084	1.382	39
Denizli	19	5.644	6.124	6.512	6.627	6.716	6.920	7.062	1.418	33
Mersin	20	5.774	6.214	6.544	6.633	6.678	6.892	7.032	1.258	65
Tunceli	21	5.430	5.819	6.339	6.438	6.561	6.858	7.026	1.596	18
Trabzon	22	5.648	6.120	6.366	6.487	6.581	6.791	7.006	1.358	44
Osmaniye	23	5.530	6.084	6.367	6.478	6.582	6.817	6.991	1.461	28
Çanakkale	24	5.729	6.095	6.427	6.541	6.643	6.846	6.987	1.258	66
Bolu	25	5.759	6.195	6.445	6.565	6.649	6.830	6.967	1.208	71
Balikesir	26	5.698	6.071	6.417	6.515	6.597	6.829	6.960	1.262	64
Edirne	27	5.872	6.226	6.471	6.568	6.655	6.853	6.959	1.088	80
Malatya	28	5.442	5.984	6.356	6.462	6.555	6.770	6.945	1.503	22
Rize	29	5.397	5.992	6.298	6.404	6.498	6.719	6.937	1.539	19
Kırşehir	30	5.602	6.072	6.481	6.565	6.629	6.805	6.926	1.324	50
Düzce	31	5.410	5.999	6.296	6.411	6.515	6.749	6.915	1.505	21
Karabük	32	5.605	6.121	6.352	6.485	6.568	6.730	6.882	1.278	58
Nevşehir	33	5.528	6.035	6.392	6.483	6.572	6.720	6.865	1.337	46
Aydın	34	5.468	5.934	6.312	6.417	6.479	6.717	6.853	1.385	37
Karaman	35	5.516	6.019	6.294	6.420	6.503	6.694	6.836	1.320	51
Uşak	36	5.537	6.032	6.372	6.468	6.548	6.695	6.809	1.272	61
Konya	37	5.582	5.994	6.228	6.358	6.435	6.632	6.783	1.200	73
Erzincan	38	5.374	5.867	6.116	6.246	6.369	6.535	6.758	1.384	38
Amasya	39	5.461	5.921	6.165	6.301	6.400	6.611	6.746	1.285	57

Zonguldak	40	5.552	6.032	6.252	6.352	6.424	6.612	6.738	1.186	76
Burdur	41	5.566	5.979	6.186	6.294	6.385	6.553	6.697	1.131	79
Kütahya	42	5.460	5.919	6.196	6.312	6.416	6.544	6.678	1.218	69
Niğde	43	5.252	5.784	6.193	6.271	6.362	6.538	6.667	1.416	34
Manisa	44	5.334	5.801	6.120	6.225	6.321	6.495	6.629	1.295	56
Afyonkarahisar	45	5.369	5.818	6.181	6.263	6.340	6.493	6.624	1.254	68
Samsun	46	5.229	5.690	5.973	6.115	6.212	6.444	6.610	1.380	40
Elazığ	47	5.138	5.662	5.968	6.080	6.178	6.420	6.597	1.459	29
Hatay	48	5.184	5.669	5.983	6.075	6.164	6.396	6.563	1.379	41
Sivas	49	5.232	5.705	5.924	6.176	6.257	6.394	6.560	1.328	48
Gaziantep	50	4.833	5.527	5.841	6.146	6.209	6.411	6.543	1.711	14
Çankiri	51	5.316	5.734	6.072	6.199	6.262	6.397	6.527	1.211	70
Gümüşhane	52	5.079	5.531	5.856	5.980	6.102	6.325	6.479	1.400	35
Kilis	53	4.700	5.468	5.932	6.082	6.100	6.336	6.464	1.764	10
Kahramanmaraş	54	4.944	5.528	5.817	5.922	6.023	6.263	6.436	1.492	24
Bayburt	55	4.892	5.568	5.886	6.027	6.142	6.281	6.427	1.534	20
Erzurum	56	4.927	5.454	5.764	5.907	5.985	6.196	6.389	1.462	27
Adıyaman	57	4.716	5.239	5.566	5.892	5.997	6.184	6.353	1.637	16
Aksaray	58	4.924	5.411	5.853	5.959	6.028	6.253	6.344	1.420	32
Tokat	59	4.957	5.445	5.694	5.851	5.932	6.123	6.283	1.325	49
Bartın	60	4.845	5.420	5.687	5.795	5.898	6.103	6.267	1.422	31
Giresun	61	4.895	5.358	5.602	5.715	5.809	6.037	6.234	1.339	45
Yozgat	62	4.848	5.282	5.565	5.852	5.920	6.098	6.216	1.369	43
Sinop	63	4.902	5.352	5.663	5.766	5.839	6.021	6.175	1.273	60
Ordu	64	4.833	5.304	5.513	5.639	5.729	5.955	6.131	1.298	54
Çorum	65	4.742	5.241	5.559	5.688	5.773	5.973	6.128	1.387	36
Kars	66	4.413	4.991	5.460	5.526	5.612	5.860	6.022	1.609	17
Ardahan	67	4.520	5.041	5.494	5.585	5.641	5.851	6.021	1.501	23
Kastamonu	68	4.838	5.243	5.502	5.609	5.729	5.913	5.998	1.160	78
Hakkari	69	3.901	4.551	5.276	5.419	5.502	5.758	5.980	2.079	1
Batman	70	3.962	4.976	5.367	5.482	5.569	5.767	5.968	2.005	2
Bingöl	71	4.016	4.709	5.214	5.341	5.449	5.710	5.941	1.925	4
İğdir	72	3.941	4.688	5.206	5.316	5.387	5.604	5.771	1.829	8
Bitlis	73	3.973	4.691	5.136	5.261	5.332	5.553	5.734	1.761	11
Diyarbakır	74	3.882	4.579	4.926	5.088	5.179	5.420	5.594	1.713	13
Siirt	75	3.717	4.513	5.010	5.089	5.181	5.474	5.563	1.846	6
Mardin	76	3.772	4.345	4.811	4.919	5.012	5.240	5.439	1.667	15
Van	77	3.623	4.308	4.627	4.780	4.888	5.153	5.343	1.720	12
Muş	78	3.254	4.086	4.571	4.692	4.762	4.980	5.161	1.907	5
Şirnak	79	3.117	3.905	4.465	4.556	4.653	4.922	5.063	1.947	3
Şanlıurfa	80	3.163	3.950	4.338	4.427	4.485	4.762	4.944	1.781	9
Ağrı	81	3.002	3.731	4.302	4.375	4.410	4.672	4.839	1.837	7

Tablo 4: Beklenen Okullaşma Yılı (Kadın)

	14-15 sırası	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	08-09 ve 14- 15 fark	Artış sırası
Türkiye		9.930	10.695	10.837	11.182	10.981	10.981	11.327	1.398	
Rize	1	10.684	11.688	11.795	12.216	11.998	11.998	12.254	1.570	37
Amasya	2	10.570	11.751	11.955	12.137	11.932	11.932	12.177	1.607	34
Karabük	3	10.811	11.775	11.866	12.207	12.063	12.063	12.135	1.324	56
Artvin	4	10.710	11.619	11.657	12.112	12.033	12.033	12.126	1.416	48
Trabzon	5	10.531	11.379	11.451	11.958	11.787	11.787	12.074	1.544	40
Bilecik	6	11.122	11.904	11.955	12.276	12.118	12.118	12.071	0.950	76
Kütahya	7	10.206	11.102	11.441	11.987	11.843	11.842	12.002	1.796	18
Isparta	8	10.797	11.772	11.829	12.306	12.107	12.108	11.988	1.191	64
Bartın	9	10.222	10.968	11.216	11.695	11.536	11.536	11.980	1.758	22
Eskişehir	10	10.984	11.749	11.799	12.078	11.890	11.890	11.957	0.973	74
Uşak	11	10.594	11.495	11.506	11.992	11.813	11.813	11.941	1.347	52
Ankara	12	11.025	11.663	11.648	11.944	11.819	11.819	11.896	0.870	78
Bolu	13	10.914	11.680	11.666	11.988	11.885	11.885	11.891	0.977	73
Kırıkkale	14	10.471	11.241	11.527	11.970	11.632	11.631	11.886	1.415	49
Zonguldak	15	10.410	11.056	11.222	11.569	11.588	11.588	11.863	1.452	45
Karaman	16	10.051	10.975	11.204	11.594	11.561	11.561	11.833	1.782	20
Kocaeli	17	10.618	11.410	11.411	11.772	11.666	11.666	11.828	1.210	62
Samsun	18	10.143	11.038	11.153	11.555	11.440	11.441	11.803	1.660	29
Kırklareli	19	10.949	11.702	11.711	11.989	11.912	11.912	11.784	0.835	80
Kastamonu	20	10.087	10.819	10.995	11.593	11.324	11.324	11.780	1.693	27
Edirne	21	10.768	11.544	11.667	12.020	11.851	11.851	11.772	1.004	72
Giresun	22	10.198	11.243	11.427	11.902	11.790	11.790	11.749	1.551	39
Balıkesir	23	10.664	11.330	11.399	11.742	11.632	11.632	11.745	1.081	69
Malatya	24	10.218	11.039	11.202	11.659	11.432	11.432	11.721	1.502	42
Kırşehir	25	10.328	11.364	11.440	11.882	11.737	11.737	11.716	1.388	50
Çanakkale	26	10.776	11.601	11.723	12.007	11.909	11.909	11.716	0.940	77
İzmir	27	10.739	11.351	11.539	11.893	11.572	11.571	11.710	0.971	75
Sakarya	28	10.272	11.123	11.231	11.608	11.377	11.377	11.709	1.437	46
Aydın	29	10.472	11.154	11.305	11.674	11.537	11.537	11.704	1.232	58
Denizli	30	10.481	11.220	11.372	11.700	11.636	11.636	11.699	1.219	59
Düzce	31	10.373	11.150	11.184	11.551	11.356	11.356	11.698	1.325	55
Sinop	32	9.878	10.888	11.255	11.645	11.508	11.508	11.686	1.808	17
Manisa	33	10.244	10.933	11.132	11.516	11.452	11.452	11.680	1.437	47
Bursa	34	10.573	11.183	11.214	11.546	11.456	11.455	11.672	1.099	66
Erzincan	35	10.313	11.020	11.092	11.609	11.383	11.383	11.658	1.345	53
Muğla	36	10.572	11.324	11.341	11.650	11.590	11.590	11.657	1.085	68
Kayseri	37	10.459	11.078	11.123	11.464	11.343	11.343	11.657	1.198	63
Nevşehir	38	10.161	11.063	11.213	11.620	11.332	11.332	11.634	1.473	43
Antalya	39	10.418	11.101	11.213	11.622	11.545	11.545	11.633	1.215	61

Yalova	40	10.566	11.437	11.514	11.961	11.575	11.574	11.612	1.046	70
Ordu	41	9.829	10.462	10.760	11.266	10.783	10.783	11.610	1.781	21
Mersin	42	10.362	10.969	11.192	11.735	11.329	11.329	11.579	1.217	60
Burdur	43	10.537	11.433	11.441	11.844	11.856	11.856	11.575	1.038	71
Tunceli	44	10.203	11.334	11.403	11.718	11.584	11.584	11.565	1.363	51
Elazığ	45	10.028	10.885	11.127	11.672	11.180	11.180	11.541	1.513	41
Sivas	46	9.883	10.695	10.838	11.255	11.106	11.106	11.532	1.650	30
Çorum	47	9.858	10.574	10.835	11.204	11.202	11.201	11.506	1.648	31
Tekirdağ	48	10.669	11.280	11.371	11.771	11.471	11.471	11.504	0.835	79
İstanbul	49	10.395	11.009	11.032	11.276	11.174	11.174	11.490	1.095	67
Hatay	50	9.882	10.637	11.061	11.388	11.002	11.002	11.459	1.577	36
Konya	51	9.864	10.478	10.711	11.269	10.965	10.965	11.427	1.564	38
Niğde	52	9.570	10.387	10.571	11.134	10.980	10.980	11.397	1.827	15
Ardahan	53	9.127	10.353	10.584	11.200	11.077	11.077	11.392	2.265	4
Kilis	54	9.616	10.544	10.696	11.105	10.966	10.966	11.319	1.703	24
Afyonkarahisar	55	9.589	10.444	10.619	11.114	10.901	10.901	11.315	1.725	23
Osmaniye	56	9.966	10.792	10.932	11.194	11.139	11.139	11.302	1.337	54
Adıyaman	57	9.477	10.237	10.442	10.890	10.749	10.749	11.302	1.825	16
Adana	58	10.031	10.746	10.820	11.169	10.983	10.983	11.285	1.254	57
Tokat	59	9.509	10.142	10.424	10.723	10.462	10.462	11.206	1.697	26
Bayburt	60	9.436	10.463	10.529	11.120	11.066	11.066	11.076	1.640	33
Kahramanmaraş	61	9.349	10.148	10.277	10.786	10.563	10.563	10.995	1.645	32
Aksaray	62	9.392	10.227	10.439	10.821	10.579	10.579	10.973	1.581	35
Gaziantep	63	9.486	10.115	10.223	10.579	10.436	10.435	10.943	1.457	44
Çankırı	64	9.792	10.102	10.383	11.080	10.443	10.442	10.934	1.142	65
Iğdır	65	8.942	10.035	10.241	10.671	10.357	10.357	10.932	1.990	10
Yozgat	66	8.851	9.788	10.027	10.691	10.524	10.524	10.771	1.920	13
Erzurum	67	8.797	9.711	9.886	10.292	9.956	9.956	10.722	1.925	12
Bingöl	68	8.380	9.280	9.594	10.116	9.828	9.828	10.701	2.322	2
Kars	69	8.705	9.477	9.758	10.173	9.990	9.991	10.646	1.942	11
Batman	70	8.780	9.620	9.791	10.214	9.920	9.920	10.640	1.861	14
Diyarbakır	71	8.730	9.681	9.842	10.259	9.892	9.892	10.515	1.785	19
Mardin	72	8.237	9.236	9.419	9.862	9.632	9.632	10.379	2.142	7
Siirt	73	8.119	9.131	9.394	9.923	9.459	9.459	10.312	2.194	6
Şırnak	74	7.961	8.920	9.132	9.611	9.259	9.259	10.278	2.317	3
Bitlis	75	7.551	8.830	9.026	9.644	9.130	9.129	10.062	2.511	1
Şanlıurfa	76	7.860	9.199	9.508	9.776	9.222	9.222	9.982	2.122	9
Hakkari	77	8.169	8.944	9.268	9.870	9.379	9.379	9.866	1.698	25
Van	78	7.611	8.702	9.185	8.412	9.059	9.059	9.854	2.243	5
Ağrı	79	7.960	8.836	8.981	9.332	8.733	8.733	9.648	1.688	28
Muş	80	7.501	8.756	9.488	9.738	8.943	8.943	9.627	2.126	8
Gümüşhane	81	9.524	10.305	10.553	10.972	10.159	10.160	9.575	0.051	81

Tablo 5: Beklenen Okullaşma Yılı (Erkek)

	14-15 sırası	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	08-09 ve 14-15 fark	Artış sırası
Türkiye		10.184	10.971	11.051	11.305	11.084	11.084	11.348	1.164	
Rize	1	11.021	12.179	12.145	12.483	12.279	12.279	12.368	1.346	33
Trabzon	2	10.670	11.584	11.637	12.045	11.849	11.849	12.250	1.580	12
Amasya	3	10.816	12.055	12.205	12.352	12.126	12.126	12.228	1.412	23
Bolu	4	11.412	12.219	12.170	12.433	12.345	12.344	12.205	0.793	75
Kütahya	5	10.902	11.756	12.016	12.368	12.077	12.077	12.110	1.208	42
Artvin	6	10.985	11.921	11.883	12.272	12.080	12.080	12.102	1.117	47
Bartın	7	10.643	11.403	11.548	11.987	11.772	11.772	12.031	1.388	29
Karabük	8	10.976	11.980	12.003	12.350	12.065	12.065	12.024	1.048	58
Eskişehir	9	11.194	11.984	11.964	12.190	12.059	12.059	11.964	0.770	77
Kırklareli	10	11.116	11.881	11.858	12.070	12.012	12.012	11.910	0.793	74
Bilecik	11	11.216	12.039	12.208	12.320	12.135	12.135	11.909	0.693	79
Giresun	12	10.544	11.635	11.846	12.189	12.013	12.013	11.903	1.359	30
Edirne	13	10.772	11.649	11.760	12.121	11.823	11.823	11.881	1.109	52
Kastamonu	14	10.616	11.299	11.465	11.948	11.641	11.641	11.871	1.255	38
Isparta	15	10.756	11.708	11.760	12.224	12.093	12.092	11.868	1.112	50
Zonguldak	16	10.750	11.420	11.535	11.887	11.786	11.786	11.845	1.095	53
Karaman	17	10.096	11.053	11.147	11.476	11.395	11.395	11.844	1.748	4
Erzincan	18	11.036	11.715	11.686	12.060	11.760	11.761	11.823	0.787	76
Ankara	19	10.951	11.667	11.634	11.864	11.734	11.734	11.822	0.871	70
Çanakkale	20	10.992	11.838	11.742	12.112	12.021	12.021	11.799	0.808	72
Kırıkkale	21	10.834	11.591	11.787	12.111	11.709	11.709	11.789	0.955	65
Malatya	22	10.616	11.469	11.544	11.887	11.607	11.607	11.776	1.161	45
Kocaeli	23	10.890	11.736	11.691	11.936	11.741	11.741	11.774	0.884	69
Kırşehir	24	10.394	11.564	11.678	12.011	11.833	11.833	11.753	1.359	31
Samsun	25	10.334	11.268	11.324	11.626	11.498	11.498	11.741	1.407	25
Sivas	26	10.189	10.992	11.099	11.478	11.277	11.277	11.738	1.549	13
Yalova	27	10.601	11.503	11.549	12.008	11.640	11.640	11.713	1.113	49
Elazığ	28	10.614	11.432	11.617	12.009	11.522	11.523	11.699	1.085	54
Aydın	29	10.454	11.164	11.301	11.553	11.428	11.428	11.682	1.228	40
Sakarya	30	10.703	11.609	11.599	11.818	11.536	11.536	11.662	0.959	63
Balıkesir	31	10.735	11.421	11.440	11.708	11.629	11.629	11.651	0.917	68
Düzce	32	10.694	11.533	11.458	11.727	11.515	11.515	11.638	0.944	66
Sinop	33	10.189	11.207	11.504	11.811	11.653	11.652	11.638	1.449	21
Bursa	34	10.761	11.423	11.382	11.657	11.529	11.529	11.629	0.868	71
Manisa	35	10.321	11.070	11.258	11.537	11.444	11.443	11.613	1.292	35
Denizli	36	10.402	11.223	11.645	11.594	11.496	11.496	11.601	1.199	44
Kayseri	37	10.611	11.291	11.297	11.539	11.358	11.357	11.572	0.961	62
İzmir	38	10.592	11.286	11.450	11.747	11.443	11.442	11.551	0.958	64

Mersin	39	10.462	11.158	11.325	11.780	11.396	11.396	11.541	1.079	55
Tunceli	40	10.058	11.371	11.592	11.612	11.476	11.475	11.534	1.476	17
Hatay	41	10.120	10.942	11.275	11.506	11.088	11.088	11.521	1.401	27
Ordu	42	10.105	10.736	10.956	11.407	10.795	10.795	11.516	1.411	24
Muğla	43	10.436	11.281	11.301	11.562	11.540	11.539	11.508	1.072	56
Uşak	44	10.380	11.424	11.346	11.692	11.433	11.432	11.497	1.117	48
Tekirdağ	45	10.790	11.510	11.598	11.863	11.523	11.523	11.496	0.705	78
Nevşehir	46	10.036	11.135	11.260	11.538	11.226	11.226	11.494	1.458	19
Antalya	47	10.412	11.114	11.219	11.526	11.483	11.483	11.455	1.043	59
Burdur	48	10.456	11.430	11.546	11.835	11.873	11.873	11.435	0.979	61
İstanbul	49	10.406	11.068	11.076	11.256	11.139	11.139	11.429	1.024	60
Afyonkarahisar	50	9.956	10.842	10.998	11.332	11.044	11.044	11.425	1.469	18
Çorum	51	10.041	10.885	11.089	11.352	11.260	11.260	11.392	1.351	32
Adana	52	10.236	10.975	10.988	11.264	11.046	11.045	11.380	1.143	46
Ardahan	53	9.393	10.488	10.660	11.165	11.056	11.056	11.344	1.951	1
Konya	54	10.113	10.741	10.896	11.327	11.002	11.002	11.339	1.226	41
Kilis	55	9.653	10.708	10.759	11.097	11.021	11.021	11.310	1.656	8
Niğde	56	9.755	10.569	10.757	11.225	11.014	11.014	11.300	1.545	14
Adıyaman	57	9.744	10.594	10.710	11.078	10.880	10.880	11.284	1.540	15
Tokat	58	9.888	10.570	10.783	10.975	10.637	10.637	11.179	1.291	36
Bayburt	59	10.371	11.277	11.369	11.804	11.681	11.681	11.170	0.799	73
Osmaniye	60	10.199	11.030	11.130	11.277	11.162	11.162	11.130	0.931	67
Bingöl	61	9.157	10.042	10.232	10.585	10.260	10.260	11.043	1.886	3
Kahramanmaraş	62	9.764	10.584	10.608	11.009	10.726	10.726	10.967	1.203	43
Gaziantep	63	9.842	10.505	10.526	10.794	10.516	10.517	10.954	1.111	51
Aksaray	64	9.652	10.480	10.603	10.914	10.579	10.579	10.903	1.252	39
Çankırı	65	10.404	10.688	10.887	11.605	10.753	10.752	10.899	0.495	80
Erzurum	66	9.514	10.395	10.440	10.766	10.393	10.393	10.803	1.289	37
Batman	67	9.353	10.205	10.282	10.636	10.239	10.238	10.803	1.450	20
Siirt	68	9.118	10.036	10.099	10.511	10.011	10.011	10.772	1.654	9
Mardin	69	9.034	9.954	10.043	10.353	10.100	10.099	10.714	1.680	7
Diyarbakır	70	9.370	10.268	10.304	10.630	10.223	10.222	10.699	1.328	34
Yozgat	71	9.198	10.197	10.367	10.908	10.675	10.675	10.683	1.485	16
Kars	72	8.954	9.779	9.953	10.301	10.144	10.144	10.678	1.724	6
Iğdır	73	9.241	10.314	10.291	10.612	10.213	10.213	10.656	1.415	22
Bitlis	74	8.684	9.788	9.811	10.388	9.897	9.897	10.608	1.924	2
Şanlıurfa	75	8.781	10.030	10.125	10.333	9.903	9.903	10.526	1.745	5
Şırnak	76	8.787	9.699	9.784	10.137	9.725	9.725	10.433	1.646	10
Van	77	8.720	9.602	9.839	8.764	9.506	9.506	10.116	1.396	28
Ağrı	78	8.583	9.268	9.353	9.675	9.202	9.202	9.989	1.407	26
Muş	79	8.379	9.465	9.872	10.181	9.482	9.482	9.988	1.609	11
Hakkari	80	8.883	9.639	9.712	10.246	9.642	9.642	9.942	1.058	57
Gümüşhane	81	9.939	10.778	11.068	11.289	10.277	10.277	9.524	-0.415	81

Tablo 6: Beklenen Okullaşma Yılı (Toplam)

	14 - 15 sırası	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	08-09 ve 14 - 15 fark	Artış sırası
Türkiye		10.060	10.837	10.947	11.245	11.034	11.034	11.339	1.279	
Rize	1	10.855	11.936	11.973	12.352	12.142	12.142	12.336	1.481	33
Amasya	2	10.696	11.906	12.087	12.246	12.032	12.032	12.203	1.507	28
Trabzon	3	10.601	11.483	11.545	12.002	11.819	11.819	12.164	1.563	24
Artvin	4	10.848	11.770	11.771	12.193	12.057	12.057	12.114	1.266	48
Karabük	5	10.895	11.880	11.937	12.281	12.064	12.064	12.077	1.182	55
Kütahya	6	10.559	11.438	11.735	12.182	11.963	11.962	12.057	1.497	29
Bolu	7	11.172	11.957	11.926	12.216	12.120	12.120	12.049	0.877	73
Bartın	8	10.434	11.182	11.383	11.842	11.654	11.654	12.006	1.572	23
Bilecik	9	11.170	11.973	12.083	12.299	12.126	12.127	11.986	0.816	77
Eskişehir	10	11.092	11.869	11.883	12.136	11.977	11.976	11.961	0.869	76
Isparta	11	10.776	11.739	11.792	12.263	12.100	12.100	11.927	1.151	57
Ankara	12	10.987	11.666	11.641	11.903	11.776	11.776	11.858	0.871	74
Zonguldak	13	10.581	11.238	11.380	11.730	11.688	11.688	11.853	1.273	47
Kırklareli	14	11.036	11.794	11.787	12.031	11.965	11.965	11.849	0.814	78
Karaman	15	10.075	11.015	11.174	11.534	11.477	11.477	11.838	1.763	11
Kırıkkale	16	10.659	11.422	11.661	12.043	11.671	11.671	11.836	1.177	56
Giresun	17	10.374	11.443	11.641	12.049	11.904	11.904	11.829	1.454	36
Edirne	18	10.770	11.599	11.724	12.085	11.836	11.836	11.828	1.058	67
Kastamonu	19	10.357	11.063	11.234	11.781	11.487	11.487	11.826	1.470	34
Kocaeli	20	10.758	11.578	11.555	11.857	11.705	11.704	11.800	1.042	68
Samsun	21	10.240	11.154	11.240	11.592	11.470	11.470	11.771	1.531	27
Çanakkale	22	10.887	11.724	11.733	12.061	11.967	11.967	11.759	0.871	75
Malatya	23	10.420	11.257	11.377	11.776	11.522	11.522	11.750	1.330	44
Erzincan	24	10.679	11.369	11.390	11.837	11.574	11.574	11.741	1.062	65
Kırşehir	25	10.362	11.465	11.561	11.948	11.786	11.786	11.735	1.373	41
Uşak	26	10.484	11.459	11.423	11.836	11.614	11.614	11.711	1.227	50
Balıkesir	27	10.700	11.376	11.420	11.724	11.630	11.630	11.696	0.996	70
Aydın	28	10.463	11.159	11.303	11.612	11.482	11.481	11.693	1.230	49
Sakarya	29	10.492	11.371	11.420	11.716	11.459	11.459	11.685	1.193	54
Düzce	30	10.538	11.347	11.324	11.641	11.438	11.438	11.668	1.130	59
Yalova	31	10.584	11.471	11.531	11.986	11.609	11.608	11.664	1.079	62
Sinop	32	10.036	11.049	11.382	11.730	11.582	11.582	11.661	1.626	18
Bursa	33	10.669	11.306	11.300	11.603	11.493	11.493	11.650	0.980	71
Denizli	34	10.441	11.222	11.513	11.646	11.564	11.564	11.649	1.209	51
Manisa	35	10.284	11.003	11.197	11.527	11.447	11.447	11.646	1.362	43
Sivas	36	10.038	10.846	10.972	11.369	11.193	11.193	11.638	1.599	20
İzmir	37	10.664	11.318	11.493	11.818	11.505	11.505	11.627	0.963	72
Elazığ	38	10.328	11.165	11.376	11.845	11.355	11.355	11.621	1.293	45
Kayseri	39	10.536	11.186	11.212	11.503	11.350	11.350	11.614	1.078	63

Muğla	40	10.502	11.301	11.320	11.605	11.563	11.564	11.580	1.077	64
Nevşehir	41	10.098	11.099	11.237	11.578	11.277	11.278	11.563	1.464	35
Ordu	42	9.969	10.601	10.859	11.338	10.790	10.790	11.562	1.593	22
Mersin	43	10.413	11.065	11.260	11.758	11.363	11.364	11.559	1.146	58
Tunceli	44	10.127	11.353	11.499	11.664	11.530	11.530	11.549	1.422	37
Antalya	45	10.415	11.108	11.216	11.573	11.513	11.513	11.541	1.126	61
Burdur	46	10.496	11.432	11.494	11.840	11.865	11.865	11.503	1.007	69
Tekirdağ	47	10.732	11.400	11.488	11.818	11.498	11.498	11.500	0.768	80
Hatay	48	10.004	10.793	11.171	11.448	11.046	11.046	11.491	1.487	32
İstanbul	49	10.400	11.040	11.054	11.265	11.155	11.155	11.459	1.058	66
Çorum	50	9.951	10.733	10.965	11.279	11.232	11.232	11.448	1.497	30
Konya	51	9.990	10.613	10.806	11.299	10.984	10.984	11.382	1.392	40
Afyonkarahisar	52	9.776	10.647	10.812	11.225	10.975	10.974	11.371	1.594	21
Ardahan	53	9.264	10.423	10.623	11.183	11.066	11.066	11.367	2.102	2
Niğde	54	9.662	10.479	10.665	11.180	10.998	10.998	11.348	1.685	14
Adana	55	10.136	10.863	10.906	11.218	11.015	11.015	11.334	1.198	53
Kilis	56	9.634	10.626	10.728	11.102	10.993	10.994	11.314	1.680	15
Adıyaman	57	9.614	10.419	10.579	10.987	10.815	10.816	11.292	1.679	16
Osmaniye	58	10.085	10.913	11.033	11.237	11.151	11.151	11.214	1.129	60
Tokat	59	9.703	10.359	10.605	10.851	10.552	10.552	11.192	1.490	31
Bayburt	60	9.922	10.885	10.962	11.477	11.379	11.379	11.123	1.201	52
Kahramanmaraş	61	9.562	10.370	10.447	10.901	10.648	10.647	10.980	1.418	38
Gaziantep	62	9.670	10.315	10.379	10.689	10.477	10.477	10.949	1.279	46
Aksaray	63	9.524	10.356	10.523	10.869	10.579	10.579	10.938	1.414	39
Çankırı	64	10.107	10.403	10.640	11.347	10.600	10.600	10.916	0.809	79
Bingöl	65	8.773	9.663	9.917	10.355	10.049	10.049	10.875	2.102	3
Iğdır	66	9.094	10.178	10.266	10.641	10.284	10.284	10.791	1.696	13
Erzurum	67	9.164	10.062	10.170	10.536	10.181	10.181	10.764	1.600	19
Yozgat	68	9.027	9.996	10.199	10.801	10.601	10.601	10.726	1.700	12
Batman	69	9.075	9.920	10.043	10.430	10.082	10.083	10.723	1.648	17
Kars	70	8.834	9.633	9.858	10.239	10.069	10.069	10.663	1.830	9
Diyarbakır	71	9.059	9.981	10.079	10.450	10.061	10.061	10.609	1.550	25
Siirt	72	8.636	9.601	9.757	10.226	9.743	9.743	10.549	1.913	6
Mardin	73	8.644	9.603	9.736	10.112	9.871	9.870	10.548	1.904	7
Şırnak	74	8.386	9.322	9.469	9.884	9.500	9.500	10.357	1.971	4
Bitlis	75	8.136	9.327	9.436	10.034	9.527	9.527	10.343	2.207	1
Şanlıurfa	76	8.332	9.625	9.824	10.063	9.572	9.572	10.259	1.927	5
Van	77	8.182	9.165	9.522	8.594	9.290	9.290	9.988	1.807	10
Hakkari	78	8.538	9.302	9.496	10.064	9.515	9.515	9.904	1.366	42
Ağrı	79	8.284	9.064	9.178	9.513	8.977	8.977	9.824	1.540	26
Muş	80	7.958	9.126	9.689	9.969	9.222	9.221	9.812	1.854	8
Gümüşhane	81	9.734	10.546	10.813	11.133	10.219	10.219	9.551	-0.184	81

KAYNAKÇA

- Barro, R. and Lee, J. W. (2013), A New Data Set of Educational Attainment in the World, 1950-2010, *Journal of Development Economics*, 104: 184-198
- Barro, R. J. and Lee, J. W. (1993), International Comparisons of Educational Attainment, *Journal of Monetary Economics*, 32: 363-94.
- Bowgonovi, F. (2012), The relationship between education and levels of trust and tolerance in Europe, *The British Journal of Sociology*, 63 (1): 146-167
- Coady, D. and Dizioli, A. (2017) Income Inequality and Education Revisited: Persistence, Endogeneity, and Heterogeneity, IMF Working Paper,
- Değer, Ç., Tunalı-Çalışkan, E. and Aydoğuş, O. (2016), Population Displacement Effect of Refugees in Turkey: An Input-Output Model Based Analysis, *TISK Academy*, 11 (22): 238-249
- Deniz, Z. and Dugruel, A. S. (2008), Disaggregated Education Data and Growth: Some Facts from Turkey and Mena Countries, *Topics in Middle Eastern and African Economies*, 10.
- Dogan, M. K. ve Yuret, T. (2015), The Causes of Gender Inequality in College Education in Turkey, *EY International Congress on Economics II "Growth, Inequality and Poverty"* November 5-6, 2015, Ankara/Turkey
- Ergen, H. (2009). 2008 Yılı Beklenen Eğitim Süresi, Yayımlanmamış Çalışma.
- Gülel, F. E., Çağlar, A., Kangalli-Uyar, S.G., Karadeniz, O. ve Yeşilyurt, M. E. (2017), Türkiye'de İllere Göre İnsani Gelişme Endeksi, 27: 208-217
- Güngör, N. D. (2010). Education, Human Capital Inequality and Economic Growth: Evidence from Turkey, *Regional and Sectoral Economic Studies*. 10 (2): 53-71
- Hanushek, E. A. and Woessmann, L. (2007), The Role of Education Quality for Economic Growth, *World Bank Policy Research Working Paper No. 4122*
- Hill, M. A. and King, E. M. (1995), Women's Education and Economic Well-being, *Feminist Economics* 1, 21-46.
- Human Development Report 2016, UNDP, <http://hdr.undp.org>
- Karadeniz, O., Köse, S., Durusoy, S. (2007), Türkiye'de Eğitimin Getirileri ve Finansmanı, içinde Türkiye'de Eğitim ve Beşeri Sermaye, Ed:Oğuz Karadeniz, Gazi Kitabevi, Ankara: 79-122
- Lee, J. W. ve Barro, R. J. (2001), International Data on Educational Attainment: Updates and Implications, *Oxford Economic Papers*, 53(3): 541-563
- Lucas, Robert E. (1988), On the Mechanics of Economic Development, *Journal of Monetary Economics*, 22, 3-42.
- Milli Eğitim İstatistikleri, 2010-2015, www.meb.gov.tr
- Nelson, R. R. and Phelps, E. (1966), Investment in Humans, Technology Diffusion and Economic Growth, *American Economic Review* 56 (2): 69-75.
- Özpinar, E., & Koyuncu, E. (2016). «Türkiye'de İnsani Gelişmişlik İller Arasında Nasıl Farklılaşıyor? 81 İl İçin İnsani Gelişmişlik Endeksi», <http://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/4074>
- Palaz, S. ve Karagöl, E. (2008), The Role of Education at All Levels in Economic Growth: An Empirical Study of Turkish Case, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10: 63-71
- Romer, P. (1986), Increasing Returns and Long Run Growth, *Journal of Political Economy*, 91 (5): 723-746.
- Romer, P. M. (1990), The Origins of Endogenous Growth, *Journal of Economic Perspectives*, 8: 3-22.
- Schultz, T. P. (1995), Investments in Schooling and Health of Women and Men: Quantities and Returns," in T. P. Schultz (ed.) *Investment in Women's Human Capital*, Chicago, Illinois: University of Chicago Press.
- Schultz, T. W. (1961), Investment in Human Capital, *American Economic Review*, 5 (1): 1-17

- Subbaro, K. And Raney, L. (1995). Social Gains from Female Education: A Cross-national Study. *Economic Development and Cultural Change*, 44(1): 105–128.
- Tansel, A. (1994). Wage Employment and Returns to Education for Men and Women in Turkey, *Economics of Education Review*, 13: 305–320.
- Tansel, A. and Güngör, N. D. (1997), The Educational Attainment of Turkey’s Labor Force: A Comparison Across Provinces and Over Time, *METU Studies in Development*, 24 (4): 531-547.
- Tansel, A. and Güngör, N.D. (2013), Gender Effects of Education on Economic Development in Turkey, *Journal of Economic Studies*, 40 (6), 794-821.
- TÜİK Eğitim ve Nüfus İstatistikleri, www.tuik.gov.tr
- UNESCO-UIS (2016). Online Education Glossary. <http://www.uis.unesco.org/glossary/index.aspx?list=all&lang=en> (Erişim tarihi: 11.02.2016)
- Wigley, A. A. ve Akkoyunlu, B. (2011), Türkiye’de Eğitimin Değerinin Ölçülmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40: 375-385
- Yeşilyurt, M. E., Karadeniz, O., Gülel, F. E., Çağlar, A. ve Kangallı-Uyar, S. G. (2016), Türkiye’de İllere Göre Ortalama ve Beklenen Okullaşma Yılı, *Pamukkale Avrasya Sosyoekonomik Çalışmalar Dergisi*, 3 (1): 1-7